

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську
Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 1 (110) січень 2014 р.

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

високопреосвященнішого Михаїла, митрополита Луцького і Волинського,
боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Волинської єпархії
Української Православної Церкви Київського Патріархату

Христос народився! Дорогі брати й сестри!

Христос рождається – славіте!
Христос із неба – зустрічайте!
Христос на землі – величайте!
Ірмос канону Різдва Христового

Як завжди, з великою радістю і духовним піднесенням відзначає свята Церква Різдво Господа нашого Ісуса Христа. Через безмежну Божественну любов заради нас, людей, і заради нашого вічного спасіння народився на землі Син Божий. У цій на перший погляд дивній, але священній події відкрилася світу велика тайна благочестя: «Бог явився у плоті» (1 Тим. 3:16) і нам, людям, послано «дар Божий – життя вічне у Христі Ісусі, Господі нашому» (Рим. 6:23).

рував людям благодатні сили для боротьби з гріхом, пробудив у їхній совісті Божественну істину. Він і тепер взиває до нас: «Люди, любіть один одного, як Я полюбив вас».

Різдво Христове – це свято любові й миру. Прагнення миру завжди хвилювало і хвилює все людство. Де і в Кого шукати нам цього миру, навчає апостол Павло: Христос «є мир наш» (Еф. 2:14). Це Він, оспіваний ангелами в різдвяну ніч, приніс на землю благословенний мир для людей доброї волі. Спаситель прийшов на землю, щоб усім благовістити Своє небесне вчення, щоб з усіх людей створити одне стадо Своє, одну Церкву.

Здавалося б, тепер, із пришестям Христа, Який приніс на землю мир і любов, повинна змовкнути людська злоба. Але, як бачимо, вона не знає ні часу, ні меж. Навпаки, немов глузуючи і знеслав-

но. Ніхто не може заборонити свободу, але – свободу в межах Заповідей Божих.

Незважаючи на перешкоди, немає сумніву, що майбутнє України – в колі європейських держав, і що ми, українці, на своїй землі заслуговуємо жити краще. Тож наша духовна дорога – до Бога, а земна – у Європу. Святукуючи прихід на землю Сина Божого Ісуса Христа, просимо Спасителя, щоб ця мрія здійснилася.

«Небо і земля нині торжествують». Сьогодні радіють ангели на Небесах і люди на землі, приносячи пісню радості для новонародженого Христа. Тож з'єднаймося і ми з торжествуючим Небом і радісно прославляймо Господа.

Сердечно вітаю всіх волинян із цим великим та радісним християнським святом – Різдом Христовим і з Новим 2014 роком.

Подія Різдва Христового становила і становить незбагненну таїну не тільки для людей, але й для ангелів. Однак через нашу віру вона відкриває кожному, що з нами Бог і ми з Богом.

Різдво Христове знову нагадує нам, що до нас завітав Син Божий, Спаситель світу. Він відродив у нас гідність людини, створеної на образ і подобу Божу (Бут. 1:26). Він приніс нам світло Божої правди, тобто світло святої віри, та обдарував нас новим, християнським життям, яке є запорукою нашого майбутнього вічного життя і щастя в Небі. Тому різдвяної пори так радісно вітаємо свого Спасителя зворушливим співом прадавніх колядок, поспішаємо до святково прибраних церков, щоб при яслах, біля стіп Богодитяти скласти наші покаєння очищені серця, переповнені живою вірою, відновленою надією та вдячною любов'ю.

Різдво Христове навки з'єднало людину зі Всевишнім. Син Божий просвітив затьмарений людський розум світлом істини, да-

ючи любов Божу, вона саме тепер найбільше проявляється.

Дорогі браття і сестри! Всі ми з вами стоїмо перед важливим вибором, від якого залежатиме доля нашої держави. Церква молиться і закликає сьогодні усіх не тільки висловлювати свої думки, але й молитися, просити в Бога мудрості у прийнятті відповідних рішень щодо євроінтеграції України, тому що тільки Господь може нам у цьому допомогти. Усе, що на благо людей, Творець визначає правильним та корисним, і це має бути підтримано.

Церква не може стояти осторонь того, що відбувається в суспільстві. Вона засуджує насильницькі дії – і тих людей, які порушили закон, перевищили владу, і тих, що закликали до насильства. Ми закликаємо усіх до миру, до любові, до порозуміння і взаємного прощення, а свої внутрішні переконання відстоювати в межах чинного законодавства. Господь дає нам свободу вибору і свободу як таку. Нею треба скористатися вдало і правиль-

Бажаю всім доброго здоров'я, надії, віри та Божого благословення на краще майбутнє України. А світло віфлеємської зірки нехай завжди просвітлює наші серця, щоб ніяка темрява не торкнулася наших безсмертних душ.

Щиріосердечно вітаю владу всіх рівнів із різдвяними та новорічними святами. Молитовно бажаю єдності, мудрості у цей відповідальний для держави час.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з усіма вами!

Христос народився! Славимо Його!

З ласки Божої
+ *Митрої*
митрополит Луцький і Волинський

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця найпопулярніша волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – 1 грн 55 к. (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – 91241. Архів основних публікацій «Волинських єпархіальних відомостей», радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavia.volyn.ua

ХРОНІКА

У духовній консисторії

28 листопада митрополит Луцький і Волинський Михаїл дав інтерв'ю обласній державній телерадіокомпанії з нагоди початку Різдвяного посту.

Піст – це обмеження та очищення, зазначив владика. Якщо ти хочеш очиститися від усього поганого, і фізичного, і духовного, що в тебе є, для цього й потрібен піст. Він призначений для того, щоб людина навчилася боротися сама з собою. Таким своїм прикладом вона зможе показати шлях до спасіння й іншому.

Також у розмові архієрея йшлося про оденденні пости, про «везіння у бізнесі», коли постиш, та інше. Повністю з інтерв'ю можна ознайомитись на сайті Pravoslavia.volyn.ua у розділі «Відео».

Голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віталій Собко на прохання газети «Волинь нова» прокоментував стосунки подружжя під час посту з нагоди Пилипівки, що триває цими днями. Замітка вийшла в номері за 7 грудня.

«Загальновідомо, що Православна Церква закликає подружні пари під час посту утримуватись від статевих стосунків. Адже це особливий період для християнина – можливість наблизитися до Бога через усердну молитву, добрі справи, боротьбу зі злом у собі, обмежити те, що відволікає від приготування до вічності, відновити ієрархію цінностей, серед яких мають переважати духовні.

Подружжя, які в піст обмежують інтимне спілкування, не обтяжені такою актуальною в наш час проблемою, як охолодження сімейного життя. У них не буде сімейної кризи через відсутність статевої поміркованості й стриманості, через пересичення, що спонукає шукати «чогось більшого» – перелюбу, збочень. Коли православні чоловіки й жінки не кохаються певний час, це допомагає їм зберегти свіжість, гостроту почуттів і привабливість спілкування. Це іспит, який перевіряє міцність їхньої сім'ї, показує, що саме її пов'язує. Так виховуються справжня духовна любов і близькість.

Проте святі отці Церкви не залишили нам чітких канонів про заборону статевих стосунків під час посту. Якщо ввести її, багато хто може на цьому спіткнутися. Тому апостол Павло каже: «Жінка не володіє своїм тілом, а чоловік; також і чоловік не володіє своїм тілом, а жінка. Не ухиляйтеся один від одного, хіба за згодою, до часу, щоб перебувати в пості та молитві, і знову будьте разом, щоб не спокушав вас сатана нестриманістю вашою. А втім, це кажу вам як дозвіл, а не як повеління» (1 Кор. 7:4–6).

12 грудня завідувач відділу організації благодійності та соціального служіння єпархії Валерія Лесюк взяла участь у передачі «Тема дня» обласного держтелебачення (автор та ведуча Богдана Шевчук), приуроченій до Дня благодійництва, який в Україні відзначали напередодні.

Матінка Валерія розповіла глядачам про діяльність цього підрозділу Управління єпархії (духовної консисторії), зокрема, про роботу з онкохворими дітьми: відвідування їх у лікарні, проведення проекту «Мультирапія» (де з ними створюють мультики), передноворічні акції. Також телеглядачі переглянули мініатюрки, зроблені дітьми на занятті з «мультирапії».

Анонси, звіти й іншу інформацію відділ благодійності та соціального служіння єпархії оперативно розміщає на своїй сторінці у «Фейсбуці» Facebook.com/socsluzhba.

18 грудня цей же відділ до дня святителя Миколая Чудотворця провів добродійну акцію «Подаруй мрію!». Мета – здійснення бажань хворих, які лікуються в онкогематологічному центрі обласної дитячої лікарні (їх вони виклали у листах).

Ці діти проходять довготривале лікування, терплять болючі процедури, хіміотерапію, постійні нездужання. Життя у них – зовсім не дитяче.

Третій рік поспіль ми провели цю акцію, зазначила Валерія Лесюк. Уперше було страшнувати, ми просили матерів про

— З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

7 січня – Різдво Христове

Спаситель світу народився у Віфлеємі – невеличкому містечку на південь від Єрусалима. Назва його походить від давньоєврейського Бейт-Лехем – «дім хліба». Як відомо, Марія і Йосип, не знайшовши притулку на заїжджому дворі, розташувалися в печері, яка служила стайнею. Сьогодні ця печера – одна з найбільших святинь християн.

Ікона Віфлеємської Божої Матері, що усміхається

Уже близько 150 року нашої ери віфлеємський грот шанувався як місце народження Ісуса.

У 330 році імператор Константин Великий та імператриця Елена заклали над печерою церкву в ім'я Різдва Христового. (У 1932–1934 роках, коли ремонтувалася передня частина храму, англійські археологи виявили мозаїчну підлогу часів Константина). У 531 році імператор Юстиніан перебудував і розширив її. Величний і дуже красивий храм Різдва, який вважається найдавнішою християнською церквою на світі, височіє на центральній площі Віфлеєма. Храм являє собою традиційну візантійську базиліку: чотири ряди колон із червоного мармуру ділять її на п'ять нав – центральну і по дві бічні. У плані він має форму хреста, бо за імператора Юстиніана позаду головного вівтаря й обабіч було прибудовано три апсиди (вівтарні виступи). На стінах збереглися залишки мозаїк і розписів візантійської епохи.

За переказами, коли Віфлеєм захопили перси, які тоді ще сповідували зороастризм, то від наміру зруйнувати храм їх зупинила мозаїка. На ній було зображено, як волхви в характерних перських головних уборах поклоняються Немовляті Ісусу. Перси вирішили, що це зображення, а значить, і сам храм якимось чином пов'язані з їх релігією, тож пощадили церкву.

Перед входом у печеру, де народився Христос, знаходиться ікона Божої Матері. Перед нею моляться про дарування дітей, про їхнє благополуччя і про сімейне щастя. Віфлеємська ікона прославилася багатьма чудесами вже в наш час.

Вхід у печеру, де народився Ісус

її пожертовано в базиліку Різдва Христового російським імператорським домом. Це єдина з ікон Божої Матері, на яких Вона усміхається.

На образі Пречиста Діва зображена з Немовлям Христом. У лівій руці Немовляти – символ царственої влади, правою Він благословляє. Богородиця вказує на Спасителя, будучи Дорогоказницею, що веде до Христа, від гріха – до спасіння.

Під вівтарем храму влаштовано вузькі сходи до печери, в якій народився Христос. У цій печері площею 36 квадратних метрів у неглибокій ніші влаштовано невеликий вівтар, перед яким горять десятки свічок і лампад. Підлога вкрита килимами, які вбирають звук кроків прочан. Тут, у печері, викладені мозаїкою і вимощені плитами, знаходяться і ясла Христові. Під церквою видовбано ніші, де лежать мощі святих.

За ті століття, що минули з часів Різдва, багато чого змінилося у Віфлеємі. Крім, мабуть, невичерпного потоку людей з усього світу і давньої печери, в мармурову підлогу якої вправлено срібну зірку з написом по-латині: «Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est» («Тут Діва Марія народила Ісуса Христа»).

14 січня – Обрізання Господнє

Це велике свято Православної Церкви. Обрізання з часів Авраама в юдеїв здійснювалось над восьмиденними хлопчиками і служило знаменням входження в союз (заповіт) із Богом. При обрізанні немовлят давалось ім'я.

Христос, що походив за плоттю з юдеїв, був також обрізаний на восьмий день після Свого народження і названий Ісусом – іменем, пророкованим Діви Марії архангелом Гавриїлом. Таким чином, Обрізання Господнє – це також свято наречення Господа іменем Ісус. Святуванням обрізання Церква стверджує віру в те, що Спаситель був Боголюдиною і прийняв істинне тіло людини, а не примарно, як учили деякі єретики.

Початок свята відноситься до перших століть Християнства. До нас дійшли повчання отців Церкви IV ст. на нього – Амфілохія Іконійського, Григорія Нісського, Амвросія Медіоланського та інших. Від V ст. збереглась бесіда на день обрізання Максима, єпископа Туринського. У IV ст. з відзначенням Обрізання було поєднано святкування Василя Великого, тому в цей день здійснюється Літургія Василя Великого. Празник триває один день і є одночасно завершенням торжества Різдва Христового.

Отже, у Старому Завіті обрізання було знаком союзу Бога з Авраамом і його нащадками. Цей обряд мав дуже велике значення, оскільки символізував зарахування до членів єдиногобожної релігії, підкорення себе відповідним обов'язкам. Невиконання цього закону означало його ламання та виключення з членства народу.

Однак слово «обрізання» вживається у Старому Завіті часто і в символічному значенні, коли говориться про обрізання чи не обрізання серця, уст, вух, тобто про необхідність бути слухняним Богові чи бунт проти Нього. Христос, Який подібний до нас у всьому, крім гріха, не потребував ніякого обряду. Проте Він виконав цей припис, показавши неухильність виконання Господнього закону та надавши йому нового значення – новозавітного.

Церква у події обрізання Ісуса Христа наголошує насамперед на жертві й самовідреченні – кожен християнин мусить практикувати обрізання від хтивих та злих намірів.

Віталій КЛІМЧУК
Світлина автора

мрії «невеличкі». Наступного року вирішили не обмежувати дітей у бажаннях, і з Божою допомогою вдалося виконати всі їхні мрії. А цього року було тришки боязко: у країні економічна криза, тож хто зна, як відгукнуться добродійники. Але, на диво, після повідомлення в соцмережах лише за два вечори добрі люди здійснили всі бажання дітей. Тож 19 грудня під подушкою вони знайшли омріяні подарунки.

Перемагати Божою силою

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл відправив молебень за Україну на євромайдані в обласному центрі, закликавши 1 грудня, в неділю, посилено молитися за мир у країні.

Після трагічних подій у Києві вночі 30 листопада владика вирішив духовно підтримати й підбадьорити тих, хто, зокрема в Луцьку, активно й стійко висловлює громадянську позицію щодо угоди про асоціацію з ЄС.

«Сьогодні Церква прийшла вшанувати всіх, хто переживає за майбутнє нашої невеликої України», – зазначив архієрей, закликавши присутніх не забувати, що зло долається лише силою Божою.

У ті дні розпочалася підготовка до Різдвяних свят, почалася Пилипівка. Тож владика нагадав, посылаючи на Святе Письмо, про молитву й піст. Лише мирно, силою духу відстоюючи свої переконання, можна перемогти.

Також архієпископ зазначив, що Київський Патріархат продовжує підтримувати європейську інтеграцію нашої країни і висловив задоволення тим, що місцева влада, правоохоронні органи не перешкоджають учасникам громадських акцій в обласному центрі.

У молитві за майбутнє нашої країни, яка проходила ввечері 30 листопада після Всенічної у кафедральному соборі Святої Трійці, взяла участь віце-канцлер єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний, декан собору протоієрей Микола Нецькар, інше духовенство, студенти Волинської православної богословської академії, архієрейський хор «Оранта» та інші миряни.

На завершення молебню його учасники разом проспівали молитву «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни» та «Многії літа» всім борцям за її кращу долю.

А 3 грудня митрополит знову звернувся до волинян щодо подій, пов'язаних із євромайданом.

У деканатах єпархії, де проходили євромайдани, духовенство також відправляло молебні та зверталося з пастирськими словами.

У Володимирських деканатах

3 грудня настоятель каплиці Великомучениці Тетяни Володимир-Волинського вищого професійного училища протоієрей Ігор Бігун прочитав лекцію «За здоровий спосіб життя» з нагоди Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом.

У слові до студентів і викладачів священник наголосив, що, як сказано в Біблії, наші тіла є храмом Духа Святого. Тому ми повинні провадити здоровий спосіб життя. Здорові тілом і душею можуть зробити більше корисного. Душпастир навів приклади, яким чином людина занечишує своє тіло: розповів про шкоду куріння, наркотиків та зловживання хмільним.

9 грудня у Володимирі відбулось переповнення останків жертв масових розстрілів періоду Другої світової війни, знайдених під час археологічних розкопок.

У соборі Різдва Христового відправили чин похорону, після чого на міському цвинтарі митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив заупокійну літію. Із владикою служили районний декан протоієрей Євген Шевчук, міський – протоієрей Юрій Пилипець та інше місцеве духовенство.

На місці археологічних досліджень знайшли жетони польських воєнків. Тож у відправі взяли участь міністр національної оборони Республіки Польща Томаш Семоняк, надзвичайний і повноважний посол цієї країни в нашій державі Генрик Літвін, генеральний консул у Луцьку Беата

Продовження на с. 3

Продовження. Початок на с. 2

Бживчи. Учасниками молитви були також голова облдержадміністрації Борис Клімчук, голови райдержадміністрації та міської ради Валентин Скуба і Петро Саганюк, духовенство інших конфесій.

Найголовнішим для нас, християн, є любов, зазначив у своєму слові архієпископ. Саме любов не дозволяє нам забути про невинно убієнних, закатованих і клице молитися, щоб ця трагедія ніколи не повторилася.

Як повідомляє сайт *Volodymyrrada.gov.ua*, це вже четверте подібне перезахоронення у Володимирі. Перше здійснено у 1997 році, коли було перепоховано 97 останків, у 2011-му – 367, у 2012 році – 380, у 2013-му – 385 останків. Пошуки і розкопки тривають.

20 грудня помічник володимирського міського декана протоієрей Ігор Бігун взяв участь в урочистостях з нагоди Дня міліції, що відбулися в місцевому Культурно-мистецькому центрі. Вітаючи правоохоронців із професійним святом і вже близькими Різдвяними святами, душпастир подарував ікону Пресвятої Богородиці та закликав споглядаючи на цей образ – пам'ятати присягу на вірність українському народові.

В академії

5 грудня у Волинській православній богословській академії (ВПБА) відбувся круглий стіл, присвячений 1700-літтю Міланського едикту. Захід організувала кафедра церковної історії.

У науковому заході взяли участь: канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, ректор ВПБА священник Володимир Вакин, проректор з навчальної роботи священник Василь Лозовицький, завідувач кафедри Станіслав Беспалов, інші викладачі та студенти.

У доповідях йшлося про передумови визнання римською державою Християнства, становище суспільства в IV столітті. Також проведено чимало паралелей із сучасним світом. Промовці намагалися якомога повніше розкрити суть теми – проголошення імператором Константином релігійної терпимості на території імперії в 313 році. Зауважено, що документ не оголошував Християнство офіційно державною релігією, а став першим кроком до цього.

12 грудня делегація ВПБА у складі секретаря вченої ради протоієрея Ігоря Скиби, викладача-методиста священника Ярослава Черенюка і студента Романа Кобрія взяла участь у II Міжнародній науково-практичній конференції «Генеа та історичні етапи українського державного та церковного будівництва» в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка.

Як повідомляє сайт *Vpba.org*, захід приурочено до 1150(1)-ї річниці заснування Православ'я в Русі-Україні (з центром митрополії в Києві 862(3) р.). Він відбувся з метою дослідження й систематизації знань про зародження та поширення Християнства на наших давніх землях (Скіфії – Русі – Україні), вплив християнізації за князя київського Оскольда на подальший розвиток вітчизняних державних і церковних інститутів, духовно-історичної спадковості Української Церкви у цивілізаційному вимірі.

Організатори конференції – уповноважений УПЦ (МП) з питань вищої освіти і науки архієпископ Віктор (Бедь), центр українознавства філософського факультету КНУ ім. Т. Шевченка, Ужгородська українська богословська академія ім. Святих Кирила і Мефодія, Карпатський університет ім. Августина Волошина, Міжнародна академія богословських наук.

З вітальним словом до присутніх виступив о. Ігор, а Р. Кобрій виголосив доповідь на тему «Академія М. С. Грушевський про причини та наслідки християнізації України-Русі 988 р.».

У домовому храмі ВПБА проводиться читання Невсипущого Псалтиря за мир у країні у зв'язку з необхідністю посиленої духовної підтримки нашого народу у складний час. Безперервну молитву проводять із благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла. На початок читання відправили Службу Божу, яка розпочалась

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

«ОТЧЕ, БЛАГОСЛОВІТЬ»

Розкажіть, будь ласка, про значення благословення, по яке люди підходять до священника. В чому його сутність?

Відповідає священник Андрій ХРОМЯК, викладач Волинської православної богословської академії, кандидат богословських наук

Віруючі люди вважають за потрібне при зустрічі зі священником попросити у нього пастирське благословення, але багато це роблять неправильно. З такого питання немає строгих канонів, однак традиції Церкви і простий здоровий глузд підказують, як потрібно себе вести, коли підходиш до священнослужителя.

Благословення має кілька значень. Перше з них – привітання. Привітатися зі священником за руку має право тільки рівний йому по сану; всі інші, навіть диякони, при зустрічі приймають від нього благословення. Для цього потрібно складати долоні разом, праву поверх лівої, щоб взяти в них благословляючу руку і поцілувати її на знак пошани до священного сану. І ні для чого більше! Ніякого таємничого значення прихилиння до себе долонь після благословення не має, як це роблять деякі парафіяни. Благодать у них не «опускається», як гадає дехто.

Взяти благословення у священника можна не тільки тоді, коли він у церковному одязі, але і в звичайному; не тільки у храмі, але й на вулиці, у громадському місці. Не варто, однак, підходити до благословення поза храмом до необлаченого священника, який з вами не знайомий. Точно так само кожний мирянин прощається з душпастирем. Якщо кілька ієреїв стоять поруч, а ви хочете взяти благословення у всіх, то спочатку по-

трібно підійти до старшого по сану.

Друге значення священного благословення – це дозвіл, порада, розрада. Перед початком усякого відповідального діла, перед подорожжю, а також у будь-яких скрутних обставинах, ми можемо просити у священника благословення. Нарешті, існують благословення під час церковної служби. Отець, промовляючи: «Мир всім», «Благословення Господнє на вас...», «Благодать Господа нашого Ісуса Христа...», осіняє молільників хресним знаменням. У відповідь ми смиренно схилиємо голови, не складаючи рук – адже тоді поцілувати благословляючу десницю неможливо. Якщо ж панотець осіняє нас священними предметами – хрестом, Євангелієм, чашею, іконою тощо, – ми спочатку хрестимося, а потім робимо уклін.

Не слід підходити під благословення, коли ієрей причащає, кадить храм, помазує єлеєм. Але можна зробити це по закінченні Сповіді та Лі-

тургії, під час цілування хреста. Зловживати благословенням, підходячи до одного і того ж священника кілька разів на день, не варто. Слова «благословіть, отче» завжди повинні звучати для мирянина радісно й урочисто, і не потрібно перетворювати їх на повсякденність.

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Звертайтеся до редакції: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1; (0332) 72-21-82; hazeta.vyev@gmail.com

КРИК ДУШІ

ЦЕ ЗАЙШЛО АЖ НАДТО ДАЛЕКО

Чи можна таїнство Православної Церкви здійснити проти волі людини та ще й в обманний спосіб? Очевидна відповідь для будь-якого християнина – ні. Проте, як не дивно, один із волинських священників УПЦ (Московського Патріархату) вважає, що можна.

До редакції газети «Волинські єпархіяльні відомості» звернулася молода жінка разом зі своєю мамою – вірні парафії Різдва Пресвятої Богородиці УПЦ Київського Патріархату з с. Пустомити Горохівського деканату. Вони розповіли цю сумну історію, попросивши надати їй розголосу, що може запобігти подібним випадкам у майбутньому.

Іванна, охрещена в дитячому віці, та Володимир, житель села Ватин, який є парафіянином УПЦ (МП), вирішили повінчатись у селі нареченого. Після Сповіді місцевий священник повідомив нареченій: має прочитати над нею «якусь молитву». Наречена перепитала, чи бува не перехрещувати він її збирається. Батьושка заспокоїв, що ні, однак тут же без згоди Іванни таки «перехрестив» її та видав друге в її житті свідоцтво про Хрещення.

Практика «перехрещування» в МП давно відома, хоча прямо суперечить ученню Православної Церкви. Але дії цього священнослужителя зайшли ще далі: «перехрещення» всупереч бажанню особи. Тут ідеться вже не тільки про кричущу порушення церковних устоїв, а й про обманні дії священнослужителя, які

просто зневажають це звання. Навіть якби людина не була охрещеною, все одно прийняття таїнства дорослою, повносправною особою, яка приймається до лона Православної Церкви, потребує усвідомлення, належної підготовки, волевиявлення.

Ректор Волинської православної богословської академії, кандидат богословських наук священник Володимир Вакин так оцінив цей вчинок: він порушує 47 Апостольське Правило про заборону перехрещень. Також зазначив, що таїнство Хрещення є добровільним входом до Церкви Христової, а в цій ситуації священник «вів до Христа засобами, якими не заповідав Христос». Згідно з тим же Правилком, покаранням за такі вчинки має бути позбавлення сану, бо особа фактично «насміхається з Христа і смерті Господньої», додав богослов.

Звісно, «перехрещення» Іванни у шахрайський спосіб спровокувало скандал. Молода пара відмовилася вінчатися у Ватині, а подружжям вони стали пізніше в храмі Київського Патріархату.

На завершення розповіді Іванна залишила редакції копії двох свідоцтв про Хрещення: перше – видане при здійсненні таїнства після її народження, і друге – ватинським священником нещодавно.

Орест ВЛАСЮК

опівночі 12 грудня. Її очолив ректор ВПБА о. Володимир Вакин.

Академія до дня Миколая Чудотворця влаштувала в Луцьку святкові дійства.

17 грудня студенти на чолі з викладачами священником Андрієм Хромьяком та Валентиною Нідзельською провели пісенно-поетичний захід у школі-інтернаті й подарували закладу котел для підігріву й приготування їжі. Учні прочитали вірші про цього великого Божого угодника, а душпастир привітав із наступаючим святом, побажав їм здоров'я та духовного вдосконалення.

18 грудня представники ВПБА у цьому ж складі відвідали Центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів. Спочатку о. Андрій розповів про життя святого Миколая, наголосивши: на відміну від Діда Мороза та Санта-Клауса, він був реальною історичною особою. Вихованці духовної школи розповіли, як колись чудотворець захистив Луцьк від загарбників, заспівали пісні про цього небожителя, колядки українською, російською, німецькою мовами та роздали дітям власноручну солодку випічку.

19 грудня з благословіння митрополита Михаїла вечір до дня Миколая та Різдвяних свят проведено у ВПБА. Елементи Різдва були присутні у зв'язку з тим, що прийшов час зимових канікул, і студенти не зможуть відзначити торжество Христового народження разом. Тож вертеп та спів колядок того дня можна вважати репетицією Різдва.

Окрім владики, у заході взяли участь ректор священник Володимир Вакин та викладачі.

Студенти мали змогу проявити свої акторські, кулінарні, музичні та інші здібності. Розпочалося все з ушанування святого Миколая виступами хорів академії. Регентський факультет представив різдвяний вертеп та колядки німецькою, англійською, російською і польською мовами. Чоловічий хор теж виконав чимало колядок, зокрема грецькою. Між курсами відбувся конкурс національних страв (дегустаторами були митрополит, ректор та викладач Тетяна Лупій).

Підсумовуючи захід словами вдячності, архієрей побажав студентам щасливого Різдва. Отець ректор відзначив, що після місійної діяльності по закладах міста «нарешті зробили свято самим собі», та побажав «зберегти дитячу віру й наївність у подарунок від святого Миколая протягом усього життя».

Пам'яті владики

Наступного року виповниться 10 літ, як відійшов у вічність попередній керуючий нашою єпархією – митрополит Луцький і Волинський Яків (Панчук). Готуючись до цієї дати, 6 грудня у с. Лосятин Тернопільської єпархії, де народився високопреосвященний, на подвір'ї храму відкрито музей на його честь. Про це повідомляє офіційний сайт Київського Патріархату *Cerkva.info*.

Після Літургії архієпископ Тернопільський, Кременецький і Буцацький Нестор очолив панахиду за спокій душі митрополита Якова. А на завершення урочистого відкриття музею було проведено першу екскурсію, що ілюструє життя і діяльність архієпископа.

У монастирі

7 грудня, у день пам'яті великомучениці Катерини, митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Літургію у Свято-Катериненському домовому храмі жіночого монастиря Святителя Василя Великого в Луцьку з нагоди престольного празника. Обитель розташована в будівлі одразу за Троїцьким кафедральним собором.

Із владику правилами: декан монастирів єпархії та намісник монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату ігумен Константин (Марченко), ректор Волинської православної богословської академії священник Володимир Вакин, намісник Замкового Свято-Архангельського монастиря в обласному центрі ігумен Святополк (Канюка), намісник монастиря Успенія Пресвятої Богородиці в с. Сокол Рожичанського деканату ігумен Яків (Мільян) та інше духовенство. До молитви священнослужителів долучи-

Продовження на с. 6

Хрещення Господнє
Фрагмент кивота XVIII ст.
Дерево, левкас, темпера, олія, різьблен-
ня, золочення.

Походить із Хрестовоздвиженської церк-
ви с. Овлочин Турійського району.
Зберігається у Музеї волинської ікони.

Хрещення Господнє – одне з найбільших і найдавніших свят християн. Його стали відзна-чати з кінця II – початку III ст. У давнину це тор-жество називали Епіфанією (грец. явлення), бо, як сказано у Євангелії, у день Хрещення Гос-поднього Бог прийшов, щоб явити людям Світ-ло істини. У IV ст. на Сході в ці дні відбувало-ся водне хрещення оголошених (дорослих, які пройшли навчання основ християнської віри – оголошування). Церква розглядає Хрещення Господнє як «свято просвіти» народів. Його ще називають Йорданню – від назви ріки Йордан у Палестині, де Ісус прийняв хрещення від Івана Предтечі. Кожного року в цей день здійснюєть-ся обряд освячення води на згадку про водне хрещення Спасителя, звідси ще одна народна назва свята – Водохреще. А назва Богоявлен-ня походить від того, що при Хрещенні Господа

явилась Божественна Трійця – Бог у трьох іпос-тасях: Отець – у голосі, Син – у плоті, Дух Свя-тий – у вигляді голубки.

Про Хрещення Господнє оповідається в усіх чотирьох Євангеліях (Мт. 3:13–17; Мр. 1:9–11; Лк. 3:21–23; Ів. 1:33–34). Саме на цій розповіді базується канонічна іконографія сюжету «Хрещення Господнє». Дослідники історії Вселе-нської Церкви вважають, що іконографія Бого-явлення почала розвиватися в IX ст., одразу після тяжкої доби іконоборства, хоча зобра-ження Хрещення зустрічаються і в пам'ятках IV–V ст. Традиційно образи Хрещення святкові й урочисті, що відповідає значимості події, ве-личності празника.

Центральне живописне клеймо кивота з с. Овлочин із зображенням Хрещення Господ-нього вирізняється своєрідністю художнього трактування, у ньому бачимо камерний харак-тер події. Волинський народний маляр не йшов ні за буквальним переданням біблій-них слів, ні за буквою усталеної іконографічної норми. Овлочинський образ написано в дуже чіткій та лаконічній манері. Композиція твору стисла й не має другорядних деталей, відсутні

деякі канонічні елементи (три ангели, що три-мають одежі Христа, сокира при корені дерева, символічні постаті Йордану й Червоного мо-ря). Увагу зосереджено на суті події: на 30-му році життя перед виходом на проповідь Ісус прийшов на річку Йордан, де Іван Хреститель, проповідуючи покаєння у гріхах, хрестив на-род, і зажадав, щоб хрестив і Його. Коли Хрис-тос вийшов із води і молився, відкрились небе-са, і Дух Святий у вигляді голуба зійшов на Ньо-го, і почувся голос Бога: «Це Син Мій Улюбле-ний, що Я вподобав Його!»

Центральне місце у композиції займають по-статі Спасителя й Івана Предтечі. Христос у бі-лому оперезанні стоїть у воді, що розливається сіро-зеленим плесом. Воду біля ніг Христа ма-ляр намагається зобразити прозорою, наголо-шуючи, що вода Йордану стає святою. Її освя-чує Сам Господь Своєю присутністю. Адже на-род входив до Йордану визнаючи свої гріхи, немов залишаючи їх там, а Ісус входить до тих самих вод, щоб узяти усі ці гріхи на Себе, і во-да виступає тут символом очищення, симво-лом святості. Голова Христа, схилена у поко-рі, ніби ілюструє Його відповідь: «... так годить-

ся нам виповнити усю правду...» на запитан-ня Предтечі: «Я повинен хреститися від Тебе чи Тобі йти до мене?» Руки Ісуса навхрест складе-ні на грудях, при цьому правою він ще й бла-гословляє двоперним жестом, який виразно скерований до людей, що справа, на березі рі-ки, чекають своєї черги хреститися. Просвітле-ні, вони стоять навколішки, стараючись ося-гнути велич події, свідками якої стали. Постава Івана Хрестителя урочиста: спираючись на по-сох із хрестом і білою стрічкою, він опустився на коліно, його передчуття змінилося впевне-ністю, що перед ним – Месія (Спаситель). Право-руку він тримає над головою Христа, здійснюю-чи обряд хрещення.

На відміну від динамічної правої сторони композиції, наповненої постатями, ліву – випо-внює символічний статичний пейзаж: куцкики трави і білих квітів серед каменів на передньо-му плані, далі – тиха ріка, горби протилежно-го берега з двома деревами, що нагадують од-ночасно і пальми, і верби. Горби та гори – це драбина, це шлях до неба, до Господа Бога. Го-ри знаменують путь духовну. Дерево – світо-ва вісь, символ дарованого Богом життя, сим-вол пізнання добра і зла, символ людського ро-ду, який повинен мати глибоке коріння та ви-соке гілля. Символічні візантійські скелясті па-горби з деревом тут замінено звичним волин-ським краєвидом – дві похилені верби на пі-щаному озерному березі. Відповідно до кано-нічної версії сюжету, вгорі зображено розкри-те небо – с'яйво у вигляді півкола з променями – знамення небесної досконалості, Рай, «домів-ка, де перебуває Господь». З нього злітає біла голубка – знак Святого Духа. Він береється із жи-вої природи. В іконописному мистецтві білий голуб ототожнюється із миром, невинністю, скромністю, добротою, покірністю та незло-бністю. Чистота й непорочність голубки алего-рично наче засоромлює грішну людину, яка по-винна уподібнитися до Христа. Від голубки си-метрично відходять спрямовані врізнобіч білі промені, покликани наочно ілюструвати освя-чення Святим Духом.

Поєднання світлих і теплих пастельних від-тінків вохристих, оливкових напівпрозорих барв із білим та більш насиченими натуральни-ми червоним і зеленим надає живопису ефект м'яких переходів, відчуття ніжності кольору і загальної гармонії колориту, а в обрамленні золота творить насправді урочистий, святко-вий, піднесений настрій. Від споглядання по-думки переносишся у той благословенний час і ніби стаєш свідком вияву тієї величної істини: ось розкриваються небеса, сходить Святий Дух та лунає голос Отця: «Ти – Мій улюблений Син, у Тобі Моє уподобання». Наповнений Святим Ду-хом Ісус іде проповідувати... Це був початок іс-торії нашого християнського життя. Зворуше-ний, сповнюєшся розуміння, що ти продовжу-єш цю історію і як християнин маєш все гарячі-ше любити, ревніше молитися, пробачати, все більше чинити добра.

Ангеліна ВИГОДНІК,
провідний науковий співробітник
Музею волинської ікони

ПАЛОМНИЦТВА

НА РІЧЦІ, НА ЙОРДАНИ...

Богоявлення завжди поєднується з річкою Йордан. У ній Ісус прийняв хрещення від Іва-на Хрестителя. У Святому Письмі читаємо, що Предтеча не міг наважитися охрещувати Са-мого Божого Сина. Проте Ісус відповів йому: «Допусти це тепер, бо так годиться нам випо-внити усю правду... І охрестившись, Ісус за-раз вийшов із води. І ось небо розкрилось, і побачив Іван Духа Божого, що спускався, як голуб, і сходить на Нього. І ось голос почув-ся із неба: «Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав!»

Купатися в Йордані прийнято одягнути-м. Занурення в купальнику – означає осквер-нення святині. У багатьох туристичних чи па-ломницьких об'єктах, а також крамничках продають спеціальні білі сорочки для зану-рення, на яких попереду – ікона хрещення Ісуса Христа. Тут облаштовано кілька підхо-дів до води. Кожен прочанин традиційно по-винен зануритись у неї.

Йордан не є стратегічною водною артерією, однак казну країни поповнює суттєво. Адже у релігійно-туристичній сфері її роль в еконо-міці країни беззаперечна. Він бере початок у засніжених вершинах Гермона. Протяжність річки 320 кілометрів, тече то стрімко, то спо-кійно. Впадає в Галілейське море, а потім ви-тікає з нього і біжить до Мертвого моря. До речі, самі ізраїльтяни вважають, що в їх країні немає річок, а Йордан – це великий струмок. Річка тут тихоплинна, течіє не відчутно зовсім.

Місце, куди приїжджають на Йордан про-чани, – заповідна зона. Тому тут безпечно по-чуваються велетенські соми, плавають нутрії. Їм не загрожують ні рибалки, ні браконьєри. Проте воду з неї пити не рекомендують, хіба що застосовувати в релігійних і побутових по-требах, скажімо, на городах.

Андрій ГНАТЮК
Світлина Віталія КЛИМЧУКА

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

Минуло двадцять літ

1 грудня митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Божественну Літургію в храмі Успіння Пресвятої Богородиці с. Радочів Іваничівського деканату з нагоди 20-річчя освяти цієї церкви.

Високопреосвященного радо зустріли з квітами та віршованими рядками вихованці недільної школи. За Відпавою із владикою служили помічник декана протоієрей Андрій Мельничук, настоятель парафії протоієрей Михайло Мороз та інше місцеве духовенство. Разом з усіма молилися перший заступник голови райдержадміністрації Володимир Матвіюк, сільський голова Микола Матіях, інші представники влади.

Архієрей виголосив проповідь про домівку Господню. Зокрема, зазначив: «Храм Божий – святиня, яка об'єднує всіх, яка із грішника робить праведника. Але ці грішники особливі, вони ті, що борються із собою, зі своїми недугами та пристрастями. Ті, що перемогли себе. Можна завоювати весь світ, але важко здолати самого себе, гріх, який в тобі є».

На завершення благословенними архієрейськими грамотами нагороджено ініціаторів відновлення святині, яку було зруйновано в 1960-х рр., Лідію Котюк, Марію Ішук та жертводавців – голову СВК «Перемога» Віктора Гурського, Романа Назарчука й інших благодійників.

Світлина 1 інформаційної служби єпархії

Нелегко, але постала!

15 грудня високопреосвящений Михаїл освятив новозбудований храм Успіння Пресвятої Богородиці в с. Гайове Ківерецького деканату. Церкви тут ніколи не було. Та й це будівництво, – каже настоятель парафії священник Олег Чвир, – не давалося легко, бо сім років минуло, перш ніж постав Божий дім.

Під час освячення та за Літургією з владикою правили декан протоієрей Іван Семенюк, настоятель, інші місцеві панотці. До свята долучилося чимало мирян, зокрема, директор школи Світлана Степанюк, директор дитсадка Лариса Гедзь.

У проповіді архієпископа йшлося про значення дому Господнього в житті людини. Християнин поспішає до храму, адже в ньому чує Слово Боже, проповідь священника, адже в ньому діє благодать Святого Духа. Все це приводить нас до життя зі Всевишнім.

На завершення урочистої Відпави за вклад у спорудження Церкви митрополитом благословенними грамотами нагороджено старосту Степана Комарицю, Ларису Гедзь, Тетяну Бичок, Ірину Ковальчук, Ярослава Бичка, Ольгу Лісню.

Світлина 2 інформаційної служби єпархії

Дари до торжества

Нова ікона святителя Миколая Чудотворця та її відреставрований кивот, покритий сусальним золотом. Такі подарунки піднесли жертводавці луцькому кафедральному собору Святої Трійці до празника цього великого Божого угодника, покровителя обласного центру. 15 грудня, в неділю, після Вечірні з акафістом митрополит Михаїл відправив чин освяти образа в кивоті.

«Велика вдячність тим християнам, які в Україні та за її межами переживають за наш храм, – сказав у подячному слові владика. – Нехай молитви до святого Миколая завжди будуть почуті Богом і благословенні Ним у ваших побажаннях та починаннях».

Одна з благодійниць, представник українського дипломатичного корпусу в Італії, подарувала собору й посудину з миром, що витікає з мощей Миколая Чудотворця в м. Барі. Тож на завершення богослужіння вірні прикладалися до нової реліквії та приймали помазання освяченою оливою, змішаною з цим миром.

Як повідомив інформаційній службі єпархії староста собору протоієрей Володимир Подолець, кивоту близько ста років, дерево вже почало трухлявіти. Реставрацію зробив за три місяці почайський майстер. Старий лик святителя перебуватиме у вітварі, а новий радуватиме молільників, як і раніше, при вході ліворуч.

Світлина 3 інформаційної служби єпархії

«Моли Бога за нас»

У Ковельському районному деканаті відбулися богослужіння перед іконою великомучениці Варвари з частинкою її мощей. Із благословіння митрополита Михаїла 9–17 грудня образ святої, який постійно перебуває в Свято-Пантелеймонівському храмі селища Люблинець, побував у десяти інших парафіях деканату.

Духовенство відправляло акафісти, молебні в храмах: 9 грудня – Великому мученику Юрія Переможця с. Дубове та Преподобного Симеона Стопника с. Облапи, 10 грудня – Святого апостола Іоана Богослова с. Озерне, 11 грудня – Різдва Пресвятої Богородиці с. Кричівичі, 12 грудня – Покрови Пресвятої Богородиці с. Зелена, 13 грудня – Святої Трійці с. Уховецьк, 14 грудня – Архистратига Божого Михаїла с. Воля Ковельська, 15 грудня – Різдва Пресвятої Богородиці с. Білашів, 16 грудня – Різдва Пресвятої Богородиці с. Білін, 17 грудня – Святителя Миколая Чудотворця с. Колодажне.

17 грудня ікона повернулася в люблинську церкву, де провели завершальний акафіст. Попросити заступництва у св. Варвари прийшло чимало вірян, серед них директор місцевої школи Галина Зейко. Читали молитви на той розспів, що лунає в Патріаршому соборі Рівноапостольного великого князя Володимира, де

знаходяться цілісні мощі великомучениці Варвари, зазначив настоятель священник Матвій Олійник.

Варвара – дочка знатного язичника Діоспора з фінікійського міста Ізіоль (III–IV ст.). Батько всіляко оберігав її від впливу Християнства, проте вона стала усвідомлювати, що Творець всесвіту – єдиний, і чим далі, тим більше переймалася цією вірою. Відмовилась виходити заміж (тоді була традиція дуже раннього заміжжя), та прийняла Хрещення. Коли батько довідався про це, побив дочку і зачинив у кімнаті. Але Варвара свого рішення не змінювала. Тоді зрікся її й повів до начальника управи, аби той знущався з неї, як завгодно. Проте після катувань сам Христос з'явився у в'язницю до Варвари і зцілив рани. Це здивувало мучителя, і він попросив її принести жертву богам за uzдоровлення. Та вона відповіла: «Не твої боги мене зцілили, а Ісус! Йому і віддам я жертву». Варвару піддали ще більшим тортурам, після чого відрубали голову. Того ж дня Діоскор та начальник управи загинули від блискавки під час грози. Це сталося 306 року після Різдва Христового.

Світлина 4 з архіву священника Матвія ОЛІЙНИКА

Де діє благодать

19 грудня, у день святителя Миколая Чудотворця, митрополит Луцький і Волинський Михаїл освятив новозбудований храм на честь цього великого Божого угодника в с. Блаженик Володимирського районного деканату (Турійський р-н). Церква постала за півтора року в селі, де всього п'ятдесят дворів і де ніколи не було Божого дому, повідомив інформаційній службі єпархії настоятель парафії протоієрей Сергій Кібаш.

За чином освячення та Божественною Літургією з владикою співслужили: декан протоієрей Євген Шевчук, о. Сергій та інше духовенство.

Освячене місце – постійне перебування благодаті Святого Духа, сказав у проповіді архієпископ. Якщо ти стоїш у величному храмі, але думки твої далеко від храму, і якщо така ж людина біля тебе стоїть, то не діє там благодать Божа. Благодать сходить, коли людина щиро звертається до Господа: тоді вона діє на саму людину і всіх, хто перебуває в цьому молитовному середовищі.

За Відпавою високопреосвящений нагородив настоятеля правом носіння палиці (частина богослужбових риз священнослужителя), а церковну громаду – митрополитом благословенною грамотою.

Валерія ЛЕСЮК. Світлина 5 інформаційної служби єпархії

Продовження. Початок на с. 2, 3

лися намісниця Василівського монастиря ігумена Анастасія (Заруденець), намісниця монастиря Різдва Христового у Володимирі ігумена Марія (Ігнатенко), ченці та черниці.

У проповіді високопреосвященний підкреслив, що у важкі хвилини життя потрібно брати приклад саме зі святих, зокрема, з великомучениці Катерини: «Вона змогла – і я зможу, ось вона так зробила – і мені належить так зробити, ось так правильно – а так неправильно». Адже це людина, яка жила на землі, але життя своє по-особливому присвятила, мала інші духовні цінності.

На думку архієрея, читання житій Божих угодників чи навіть приклад благочестивих ближніх – наших сучасників – надихає на ревну молитву, яку Господь чує і дає те, про що просиш.

Свята Катерина (грекinya родом) жила в 282–305 роках в Олександрії, на півночі Єгипту. Як дочка місцевого правителя вона багато вчилася, опанувала різні науки, тож уже в юному віці була дуже розумною. Завдяки матері та її духовному отцю стала ревною християнкою й вирішила стати черницею. В істинності віри в Єдиного Бога та хибності багатобожжя переконала п'ятдесят філософів, яких обрав для дискусії з нею сам цар. Правитель спершу вмовляв Катерину відмовитись від Христа, але, переконавшись у марності справи, віддав на тортури. Великомученицю колесували, відтак одітнули голову.

Підбиваючи підсумки

23 грудня відбулися збори монахів і монахинь епархії. Їх очолив митрополит Михаїл у храмі Преображення Господнього с. Зміїнець Луцького районного деканату після відправи Божественної Літургії.

Як повідомив інформаційній службі епархії декан монастирів ігумен Константин (Марченко), було розглянуто поточні питання чернечого життя, проаналізовано діяльність монастирів, владики відповіли на низку запитань. Зокрема, архієрей наголосив на важливості ролі чернецтва у структурі Православної Церкви і вагомості монашого подвигу.

Настоятеля зміїнецької парафії протоієрея Володимира Лозинського призначено духовником монастирів епархії. Такий вибір високопреосвященний зробив не випадково, адже о. Володимира вирізняє з-поміж священників-немонахів рідкісний статус – целібат (безшлюбний). Життя цього душпастиря дуже схоже на чернече, але проходить поза стінами обителі.

На завершення відбувся постриг у рясофор послушника Замкового Свято-Архангельського монастиря в Луцьку Дмитра Шокала з іменем Закхей.

У Горохівському деканаті

8 грудня, в неділю, митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Літургію в храмі Святителя Миколая Чудотворця у Горохові з нагоди 45-річчя настоятеля парафії протоієрея Романа Яніва.

Окрім настоятеля, із владикою служили декан протоієрей Андрій Сидор, інше духовенство – місцева та з Володимира.

У проповіді високопреосвященний зупинився на євангельському читанні про зцілення Спасителем скорченої жінки, де Ісус Христос викрив начальниці синагоги словами: «лицеміре, чи не відв'язує кожний з вас у суботу вола свого або осла від ясел і не веде напувати?». Архієрей подав таке тлумачення цього уривка: «Ми не завжди провідуємо близьких і рідних, навіть батьків своїх, а от пса, з яким живемо в квартирі, вигулюємо щодня». Також, згадуючи прочитану притчу, закликав дякувати Богу за дар життя, «просити благословення пізнавати цей світ, пізнавши самого себе, вивчити самого себе і правильно дбати про самого себе».

На завершення митрополит вручив о. Романові благословенну грамоту та медаль Апостола Андрія Первозваного за 20 років праці в Київському Патріархаті. До вітань долучились голова райради Леонід Андрійчук, голова Володимир-Волинської райдержадміністрації Валентин Скуба, вихованці місцевих сільськогосподарського коледжу та загальноосвітніх шкіл.

ХУДОЖНЄ СЛОВО

БОГОРОДИЦЯ РЯТУЄ ВСІХ

Спогади із семінарського життя

Жировицький монастир, що в Білорусі, з усіх сторін оточений лісами. Поруч протікає річка Щара, яка впадає у Прип'ять. Це Полісся. Саме там розташована духовна семінарія, в якій я провів найщасливіші роки свого життя.

Той ранок видався світлий, день обіцяв бути теплим – словом, панувала золота осінь. Я йшов із семінарського корпусу до Успенського собору, де кожний день вранці й увечері семінаристи служили так звану чергу. Назустріч мені йшов дядько Сашко – семінарський робітник, він же й сторож, і дроворуб, і садівник, і кочегар, і скляр, і взагалі здавалось, що без дядька Сашка семінарія не могла існувати. А як він любив повчати семінаристів! Була, зустріне якого-небудь другокласника – і відразу йому питання влоб: «А назви мені, любий, апостолів Христових. А що робив Нафанаїл під смоківницею? А як звали третього сина Адама?». І якщо не отримував належної відповіді, зажурено хитав головою: «Нероби!» Проте ми з ним ладнали. Правда, не було й мови про те, щоб він визнав мене

– Так, так, там швидко би зняли з неї шкуру. Тому й прибігла вона сюди, бо боїться людей. Зрозумій, вона поривалась за допомогою до Богородиці, під її покров і захист, і просила за своїх діточок.

Я зі здивуванням дивився на цю, здавалось б, грубу людину, проймаючись щирою повагою, проте продовжував задавати питання:

– А звідки вона знала, що ми з тобою не знімемо з неї шкуру?

Він знову подивився на мене, наче на першокласника, тут терпець його урвався і він, як завжди у таких випадках, почав відчитувати мене, зовсім не зважаючи на моє самолюбство:

– Ти у якому класі вчишся?

– В другому.

– Ото слід було б уже набратись якогось розуму, а ти ні в зуб ногою, дарма на тебе патріархія гроші витрачає.

Я не образився, бо бачив у його очах добрі смішинки:

– Ось що я тобі скажу: вона то не знала, зде-

ривним собі, – Боже збав! Він міг прирівняти себе хіба тільки до ректора і не нижче.

Коли підійшли до собору, ми побачили рудого собаку, який з усіх сил намагався увійти до храму. Він шкрябав двері кігтями, бився головою і якимсь несприродно хрипло скавучав. Ми розгублено зупинились – і тут дядько Сашко вигукнув:

– Та це ж лисиця!

Дійсно, у двері билась велика красива лисиця з густим пухнастим хвостом. І лише зараз ми помітили на її шиї туго затягнуту дротяну петлю. Вона задихалась. Дядько Сашко схопив її на руки, а я, ламаючи нігті, почав звільняти від удавки. Заховавши її під полу тілогрійки, дядько весело посміхався, мружачись на яскраве сонце, що піднімалось. Я викинув дротяну петлю, а лисиця, поступово прийшовши до тями, почала вимагати волі, рухаючи вухами, і немов розуміла свого рятівника.

– Зараз, зараз, підеш до своїх малят, нагодую їх. Напевне, вони довго чекали свою маму. А бідна мама потрапила у пастку. Ех, народ, все їм мало...

Я перебив його:

– Дядько Сашко, а звідки ти знаєш, що в неї є малі лисенята?

Він подивився на мене так, як дивляться на першокласника, який не вивчив урок:

– Як можна бути таким тупим?! Ти подивись на її соски – вони наповнені молоком, ось-ось приснуть.

– Що будемо робити, куди понесемо?

– Куди, куди? У поле, а там і ліс близько.

Ми піднімались угору до Хрестовоздвиженської церкви, за якою простягався широкий вигін, а трохи далі чорнів ліс. Мій старший друг про щось зосереджено думав, а я доймав його питаннями:

– Чому вона прибігла до монастиря, а не до села, де багато людей і їй швидше б надали допомогу?

ремо ми з неї шкуру чи ні, а Богородиця знала.

– І що, Богородиця знала, що у неї є дітки, тобто лисенята?

– Аякже! Богородиця усе знає і все бачить.

Він дорікнув мені слабкою вірою, проте відразу полагіднішав:

– А чудово ми з тобою операцію провернули по спасінню багатодітної матері. Я завжди кажу: одна голова добре... – Тут він запнувся і подивився на мене якимось зверхньо, хоча ми були з ним однакового зросту, і додав: – ...А півтори ще краще.

Я зрозумів усе, я зрозумів, що мою голову він вважає тільки половиною, проте знову не образився, – таким був наш дядько Сашко.

Ми вийшли за монастирський паркан, він розстібнув свою тілогрійку і випустив лисицю. Відчувши свободу, вона кинулась у поле, піднявши трубою свій пухнастий хвіст, але пробігши метрів тридцять, озирнулась і кілька хвилин стояла, немов не знаючи, що робити.

– Прощається з нами, – авторитетно сказав старший рятівник. Потім обійняв мене за плечі і ще раз повторив, проте вже інакше:

– Так, одна голова – добре, а дві – ще краще.

Я засяяв від радощів і вдячності, адже моя голова отримала статус повноцінної.

...А через два роки Хрущов закрити семінарію. Дядько Сашко цілими днями блукав монастирським садом, сумний та нікому не потрібний. А незабаром помер, кажуть, від туги.

Вже перебуваючи в академії, сидячи у читальній залі за конспектами, я все ще згадував його слова про мою «половинну» голову і думав: людині треба постійно працювати над собою, щоб мати голову повноцінну, таку, як у дядька Сашка. І ще я засвоїв в все життя одну істину: Богородиця все знає і все бачить.

Петро ВІНЦУКЕВИЧ,
кандидат богословських наук

До молитви за Вітчизну

11 грудня в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці між ранковим і вечірнім Богослужінням лунав передзвін. З благословіння високопреосвященного Михаїла дзвонили для нагадування мешканцям обласного центру, що Україна в небезпеці. Також за сороченням владики черговий священик щододня відправляв у храмі молебень за мир у нашій державі.

Як личить дітям Божим

13 грудня на Волинському телебаченні вийшов черговий випуск передачі «Що каже священик». Тема – «Андрій Первозваний і Миколай Чудотворець у ув'язненні українців».

Викладач ВПБА, настоятель парафії Святої Трійці в с. Липини Луцького районного деканату протоієрей Микола Цап'юк розповів про ставлення Церкви до ворожіння і забобонів, як відзначати Новий рік, свято Миколая, день ангела та про багато іншого.

Церква рішуче виступає проти будь-якого чародійства, навіть у нібито жартівливому вигляді, як-от ворожіння на Андрія. Однак якщо молодь, не забуваючи про християнський зміст празника, відзначає його якимись скромними забавами без усякої магії, то цьому нема заперечень. Що ж до віри в особливе значення числа 13, та ще й коли воно випадає на п'ятницю, то цим забобоном, як і всяким іншим марновірством, можна тільки зашкодити.

У свій день ангела людина має примиритися з усіма, по можливості сходити до храму, помолитися й причаститися, зробити якийсь добрий вчинок для ближнього свого (втім, як і кожного дня), тобто засвідчити, що ми християни і наслідуємо того святого.

Як ставитися до тих благодійників, що висвітлюють свої добрі справи, особливо на Миколая? З однієї сторони, гарний приклад має бути наслідуваним, а отже відомим. Але, з другого боку, коли то роблять напоказ і ставлять за самоціль, це вже не гідне християнина.

Щодо святкування Нового року душпастир зазначив: для віруючого настання нового року – це певною мірою підсумок року прожитого. Тому 1-го січня було б добре піти до церкви, подякувати Богові за минулий рік та попросити благословення на майбутній. Чи можна його святкувати, адже триває Різдвяний піст? Можна привітати рідних, можна і відсвяткувати, але дотримуючись церковного уставу, тобто без танців, пиятики, скоромних страв.

Вітаючи Першоієрарха

14 грудня, у день пам'яті праведного Філарета Милостивого, митрополит Луцький і Волинський Михаїл та єпископ Володимир-Волинський Матфей взяли участь у святкових Богослужіннях із нагоди дня ангела Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета.

Як повідомляє сайт *Cerkva.info*, напередодні, 13 грудня, у кафедральному соборі Рівноапостольного великого князя Володимира Святого і співслужінні з архієреями зі всієї країни очолив Всенічну, а в день свята – Божественну Літургію. На завершення Відправи, у зв'язку із тривожною суспільно-політичною ситуацією, яка склалася в Україні, замість традиційних вітань на честь Предстоятеля відбулось особливе колінопреклонне моління до Бога про помилування нашого народу та дарування йому миру.

Треба похвастити!

18 грудня постійна комісія обласної ради з питань духовності, релігій, освіти і науки, культури, ЗМІ розглянула стан виконання рішення «Про вивчення предметів духовно-морального спрямування у загальноосвітніх закладах області». Його прийнято найвищим представницьким органом нашого краю в квітні з ініціативи голови інформаційно-видавничого центру епархії протоієрея Віталія Собка – депутата облради, заступника голови комісії.

Під час засідання, на якому головував о. Віталій, констатовано, що в області зменшилась кількість учнів, охоплених духо-

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2, 3, 6

вно-моральними дисциплінами. Так, за даними Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти, у 2011/12 навчальному році в 1–4-х класах їх вивчали 79,14 % школярів, у 5–6-х – 74,93 %. А вже в 2013/14-му показники такі: 60,78 і 61,3 %. Особливо невтішна ситуація в Луцьку та Ковелі, Іваничівському та Рожищанському районах. Наприклад, із 2678-ми першокласників обласного центру ці предмети вивчає лише 351-на дитина, у Ковелі – 55 із 956-ти.

Доповідач із цього питання начальник управління освіти і науки облдержадміністрації Олександр Хомич і депутати погодилися: одна з причин згорання – недостатнє донесення керівниками навчальних закладів до батьків інформації про перелік та змістове наповнення цих курсів, які можуть вивчатися як факультативи.

Тож комісія рекомендувала управлінню активізувати роботу щодо виконання рішення облради. А в другому півріччі 2014 року депутати повернуться до стану втілення в життя цього документа і зазначеної рекомендації.

Шукали відповіді

19 грудня керівник паломницького центру єпархії «Україна» Лариса Савчук та викладач Волинської православної богословської академії Тетяна Лупій на запрошення генерального консула Республіки Польща в Луцьку Беати Бживчи та з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла взя-

ли участь у громадських дебатах «На шляху до Європейсько-Союзу». Серед учасників – українські та польські журналісти, представники наукових кіл.

Під час заходу, що відбувся в готелі «Україна» обласного центру, шукали відповіді на питання: які суспільні та медійні реакції викликали українські протести; як слід розуміти прагнення українців бути в ЄС; якою мірою може бути корисним польський досвід членства у євроатлантичному просторі тощо.

Представники нашої Церкви, висловивши свою громадянську позицію щодо суспільно-політичної кризи, підкреслили миротворчу та благодійну місію Київського Патріархату в ці дні.

Біля ялинки

19 грудня, у день святителя Миколая Чудотворця, митрополит Луцький і Волинський Михаїл взяв участь в урочистому засвіченні головної новорічної ялинки нашого краю.

Разом із владику на дійство прийшли декан обласного центру протоієрей Михаїло Онишук, студенти ВПБА. У заході, зокрема, взяли участь міський голова Микола Романюк, заступник голови облради Валентин Вітер.

У своєму слові високопреосвященний зазначив: «Зараз особливі дні. Дні, коли готуємося до Різдвяних свят. Ми віримо, що Господь усе владнає так, як краще для нас, бо ми до Нього

звертаємось цими днями: у молитві просимо для себе щасливої долі – своїм дітям, своїй незалежній Україні». Побажав архієрей і радості на свята, адже, як співають у храмах, «З нами Бог». Це додає впевненості, що «все в нас буде добре».

До юних одновірців

22 грудня митрополит Михаїл побував на святі Миколая, яке провів Центр християнського виховання дітей та молоді обласного центру (директор священник Андрій Ротченков) у Волинській православної богословської академії.

Вихованці молодшої, середньої та старшої груп розповідали вірші про Чудотворця, виконали багато пісень про нього. Учні театральної студії (керівник Олена Мороль), яка діє при Центрі, показали дійство про прихід угодника до неслухняних дітей та про те, як він молитвою врозумив їх.

На завершення дітей і батьків привітав із празником Миколая та прийдешніми Різдвяними святами архієпископ.

Малеча отримала гостинці та веселилася за солодким столом.

Інформаційна служба єпархії

Докладніше про ці та інші події –
на офіційному сайті
Pravoslavia.volyn.ua

ВІТАННЯ

Ювілеї

Храму Вознесіння Господнього в Рокинях Луцького райдеку. 5 лютого – 15 років від заснування;

храму Мучениці Світлани в Ковелі 22 лютого – 10 років від заснування;

храму Апостолів Петра й Павла в Мар'янівці Горохівського дек. 12 лютого – 20 років від освяти;

ієродиякону Антонієві (Костюку), насельникові Замкового Свято-Архангельського монастиря в Луцьку, 14 лютого – 35 років;

Таїсії Поліщук, бухгалтера духовної консисторії, 21 лютого – ювілейна кількість літ;

священнику Романові Микитюку, настоятелю парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Лаврів Луцького райдеку, 25 лютого – 35 років;

протоієрею Стефанові Фульмесу, нововолинському деканові, настоятелю собору Святого Духа в Нововолинську, 26 лютого – 25 років священничого служіння;

протоієрею Олександрові Безкорвайному, віце-канцлеру і старшому капеланові єпархії, клірику кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку, 28 лютого – 15 років священничого служіння;

священнику Сергієві Місану, настоятелю парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Овадно Володимирського райдеку, 29 лютого – 10 років священничого служіння.

Щиросердечно вітаємо вас, боголюб'язні отці, парафіяни, з ювілеями! Хай Бог благословляє усіх вас на многії і благі літа!

ОГОЛОШЕННЯ

Звукозапис на поміч

Аудіоверсії вечірніх і ранішніх молитов та послідування до святого Причастя розміщено на офіційному сайті єпархії Pravoslavia.volyn.ua. Їх записала єпархіяльна радіостудія «Благо» (головний редактор протоієрей Віктор Пушко). Читає ієродиякон Феодосій (Воробей), насельник монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату.

Аудіомолитви можна вільно копіювати й використовувати. Вони стануть у пригоді незрячим, людям із вадами зору, а також тим, хто, бажаючи виконати своє молитовне правило, не має такої можливості.

Радіостудію «Благо» створено 5 листопада 2009 р. митрополитом Луцьким і Волинським Михаїлом як відділ інформаційно-видавничого центру єпархії. Під керівництвом о. Віктора з 2 травня 2010 р. щотижня виходить однойменна двадцятихвилинна передача. Її слухають на хвилі радіостанції «СіД-ФМ» (102, 4 МГц) або на єпархіяльному сайті в розділі «Аудіо».

ПАЛОМНИЦТВА

8 січня – до святинь Рівненщини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межирічі (чудотворна ікона) – джерело Св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частина гробу Богородиці). Зголошуватися до 7 січня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 22.00. Вартість поїздки 90 грн.

9 січня, 16 лютого – до святинь Володимиря: собор і монастир Різдва Христового – Юр'ївська церква – Василівська церква – Успенський собор – Зимнівський монастир. Зголошуватися: на першу поїздку – до 8 січня, на другу – до 15 лютого. Виїзд о 7.00. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 70 грн.

318 на 19 січня – до джерела Праведної Анни на Велике йорданське водосвяття. Зголошуватися до 17 січня. Виїзд 18 січня о 21.00. Повернення 19 січня – о 6.00. Вартість поїздки 70 грн.

23 січня – до святинь Києва з нагоди дня народження Патріарха Філарета: Печерська лавра – Феодосіївський, Введенський, Видубицький, Іонівський, Михайлівський Золотоверхий монастирі – Андріївська церква – Володимирський собор (Літургія) – Волинська ікона Богоматері (Національний художній музей України). Зголошуватися до 21 січня. Виїзд 22 січня о 23.30. Повернення – 23 січня о 23.30. Вартість поїздки 250 грн.

26 січня – до святинь Львова. Зголошуватися до 25 січня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 170 грн.

1 лютого – до почаївських святинь: лавра – монастир Святого Духа (колишній лаврський скит) – монаше кладовище – джерело Праведної Анни. Зголошуватися до 31 січня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 80 грн.

8 лютого – до святинь Києва: Печерська лавра – Феодосіївський, Введенський, Видубицький, Іонівський, Михайлівський Золотоверхий монастирі – Андріївська церква – Володимирський собор (Патріарша Служба) – Волинська ікона Богоматері (Національний художній музей України). Зголошуватися до 6 лютого. Виїзд 7 лютого о 23.30. Повернення 8 лютого о 23.30. Вартість поїздки 250 грн.

23 лютого – у чоловічий монастир Великомученика Георгія Переможця (під Берестечком, с. Пляшева Рівненської єпархії) із відвідуванням Музею козацької слави. Зголошуватися до 22 лютого. Виїзд о 7.00. Повернення – о 20.00. Вартість поїздки 70 грн.

14–21 лютого (7 ночей) – до Святої Землі (проща «Дорогою Ісуса Христа»). Проводиться з благословіння Патріарха Філарета:

та): Хайфа – долина Армагеддон – Назарет – Кана Галілейська – гора Фавор – біблійна Галілея – Ярдени – гора Сіон – Ейн-Карем – Віфлеєм – Єрусалим – Віфанія – Юдейська пустеля – Єрихон – Мертве море – Лідда – Кумран – гора Синай (Єгипет). Зголошуватися не пізніше ніж за три тижні.

22 червня – 4 липня, 3–15, 14–26 липня, 25 липня – 6 серпня, 5–17, 16–28 серпня, 27 серпня – 8 вересня – до святинь Криму: Бахчисарай (Успенський монастир, Качі-Кальйон-Печерний монастир), Севастополь (Херсонес, Володимирська церква, Георгіївський монастир, Новоспаский скит, Інкерманський монастир), Сімферополь (архієрейська Літургія в кафедральному соборі Рівноапостольних Володимира й Ольги, Троїцький монастир, Петро-Павлівський собор, Свято-Троїцький собор – мощі Луки, каплиця (тантина) Єлени й Константина), Топловський монастир. Зголошуватися за 40 днів до заїзду. Їхатимем залізницею.

Виїзд на всі прощі (окрім до Криму) – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі єпархії «Україна» (керівник Лариса Савчук) за тел.: (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

СЛОВО КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ

Газета «Волинські єпархіяльні відомості»: запитуйте у храмах, кіосках, передплачуйте на пошту (виходить раз на місяць). Звертатися: (0332) 72-21-82, hazeta.vyev@gmail.com

Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМУ, біля обласної юнацької бібліотеки).

Розпорядок роботи: будні – 9–19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.
Звертатися: (0332) 29-94-01, моб. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97, kjuchi@ukr.net

ДИВІТЬСЯ

Відеоканали в інтернеті: Youtube.com/PravoslaviaVolyni; Youtube.com/social1970
Передача «Що каже священник» на обласному державному телебаченні (виходить раз на місяць – слідуйте за телепрограмою). Звертатися: (0332) 72-21-82, telesbor@gmail.com

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя, 7.30, FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).
Звертатися: (095) 126-40-77, blaho@ukr.net

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт Pravoslavia.volyn.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, відео, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ
ЕПАРХІАЛЬНІ
ВІДОМОСТІ

Свідоцтво про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.

Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату (Волинська духовна консисторія)

Друк – ПрАТ «Волинська обласна друкарня» (Луцьк, просп. Волі, 27). Тел. (0332) 24-25-07. Зам. 4. Наклад 3500 пр.
Передплатний індекс 91241

Редакція

Віталій КЛИМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Андрій ГНАТЮК, Валерія ЛЕСЮК, Олександр БІЛЬЧУК (верстка, «НІЦЦАЛ»)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове.
Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім.
Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРИЇ

43025 Луцьк, Градний увіз, 1. Volynkonsistoria@ukr.net.
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10.00–16.00.
Обідня перерва: 13.00–14.00

Керуючий єпархією

Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ.
Тел./факс (0332) 72-44-64

Канцелярія

Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ.
Моб. (050) 956-70-00

Інформаційно-видавничий центр

Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії) – infosluzhba@ukr.net
Сайт Pravoslavia.volyn.ua – info@pravoslavia.volyn.ua
Прес-служба (співпраця зі ЗМІ) – прес-секретар Андрій ГНАТЮК – pres-sluzhba@ukr.net
Газета «Волинські єпархіяльні відомості» – hazeta.vyev@gmail.com

Телестудія «Собор» – гол. редактор Андрій ГНАТЮК. Telesbor@gmail.com

Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО.

Тел. (095) 126-40-77. blaho@ukr.net

Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» –

завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО.

Тел. (0332) 29-94-01, моб. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97. kjuchi@ukr.net.

Група у «Фейсбуці»: [Facebook.com/groups/kjuchi](https://www.facebook.com/groups/kjuchi)

Капеланська служба

Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

Віце-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

Паломницький центр «Україна»

Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79

Відділ організації благодійності та соціального служіння

Завідувач Валерія ЛЕСЮК. Моб. (095) 037-67-00. Social-sluzhba@ukr.net

Склад-магазин ікон, риз, церковного начиння тощо

Директор Богдан ТИШКЕВИЧ. Луцьк, просп. Волі, 2. Моб. (066) 217-25-58

Розпорядок роботи: понеділок–п'ятниця – з 10 до 18 год.

в суботу – з 10 до 15 год. Обідня перерва від 13 до 14-ї.

Громадсько активні віряни:
міф чи реальність?

Церква відділена від держави, але Церква знаходиться в самому серці держави, тобто не відокремлена від суспільства і є осередком духовності та моральних цінностей народу. Любов до Бога та ближнього свого – основа православного вчення. Ці найбільші заповіді священики намагаються донести до своїх парафіян через Богослужіння у храмі, проповіді, місіонерське служіння, через просвітницькі та благодійні заходи.

Нині модно говорити, що ходиш до церкви. Навіть якщо ти прийшов раз чи два на рік, – це вважається престижним.

Приємно, коли їдеш у маршрутці й ненароком стаєш свідком розмови двох старших чоловіків про храм Божий. Тішить, коли проходячи повз молодих хлопців, чуєш, як вони діляться один з одним своїми враженнями про перебування в храмі. Найприємнішим є й те, що люди, котрі не ходять до церкви (не тому, що не хочуть, а тому, що їх не привчили до цього батьки), долучаються до заходів – як благодійних, так і просвітницьких, що проводяться у Церкві. Самі того не розуміючи, вони поволі воцерковлюються й стають справжніми членами Церкви. Однак у більшості тих, хто щонеділі крокує на Службу Божу, чомусь активності немає...

Що потрібно парафіянам для участі в церковних заходах? Приклад духовенства? Таких прикладів безліч. Та хто цікавиться? Хто підходить із запитанням про той чи інший захід чи з якоюсь власною ініціативою про його проведення та підтримку? Натомість щораз більше чути: немає часу та грошей.

Брак часу? З досвіду знаю, що той, хто так говорить, лише шукає відмовку. Час знаходять навіть ті, хто допізна працює, хто доглядає маленьку дитину або вчиться в університеті.

Брак коштів? Існує багато ефективних шляхів пошуків коштів для реалізації будь-якого проекту. Потрібно лиш бажання та оптимізму.

Лінь керує суспільством. І тими, хто ходить до церкви, і тими, хто не ходить. Щоб зібрати людей на будь-який захід (не тільки церковний, а й від влади), продумуються різні шляхи залучення громадян. Чомусь одного заклику чи оголошення вже замало. І не важливо, що це – чи концерт (якщо, звісно, не попса), чи благодійна акція, чи книжковий форум... Ось тут і використовується адмінресурс. Нещодавно одна моя знайома сказала: а інакше ніхто й не прийде, немає у людей свідомості.

Іноколи я задумуюсь, чому так? Чому лише за наказом керівництва (або з підлабузництва) люди готові бути учасниками тих чи інших заходів? Чому без примусу активними є лише двоєтроє чоловіків? Чому?

Валерія ЛЕСЮК

ЯК НАЛЕЖИТЬ ЮНІ

15 грудня відбувся перший конкурс-фестиваль недільних шкіл Луцька «Бог, мій край і я». Його проведено за почином декана обласного центру та настоятеля парафії Холмської ікони Богоматері протоієрея Михайла Онищука із благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла. Конкурс-фестиваль приурочено до свята Миколая Чудотворця та з метою підбиття підсумків роботи цих навчальних закладів.

На урочистості, яка проходила в Палаці культури Луцька, зокрема, побували: канцлер єпархії та настоятель луцької парафії Святого великомученика Юрія Переможця протоієрей Микола Цап, ректор Волинської православної богословської академії і настоятель парафії Апостола Филипа в обласному центрі священник Володимир Вакин, інше місцеве духовенство, директор Луцької гімназії № 4 ім. М. Левицького Олександр Мишковець.

Вихованці восьми недільних шкіл взяли участь у вікторині на знання Біблії та Закону Божого, представили мистецькі доробки, український одяг. Також було проведено конкурс зачісок православних дівчат.

Завершилось дійство словами митрополита Михаїла, який підкреслив, що головна ціль конкурсу-фестивалю – «прославити Бога, послухати таланти, дати талантам натхнення». Також додав: дивлячись на ці недільні школи, можна радіти, що в нас така прекрасна молодь.

Декан Луцька о. Михайло, підсумовуючи захід, висловив упевненість, що такого роду свята сприяють розвитку юного покоління.

Відбулось нагородження учасників у різних номінаціях.

Орест ВЛАСЮК. Світлина інформаційної служби єпархії

ПОСТАТІ

ПРОТОІЄРЕЙ МИКОЛАЙ ТУЧЕМСЬКИЙ –
РЕКТОР ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ В 1945–1959 рр.

(120 років від народження і 50-ліття з дня смерті)

Закінчення. Початок у №12, 2013 р.

Формально богословсько-пастирські курси у складі духовного училища і першого богословського класу були відкриті 1 вересня 1945 р. Деякі історики в своїх дослідженнях повідомляють про початок навчання 26 жовтня. Однак і ця дата не є точною. Найбільш достовірну інформацію щодо початку навчання знаходимо в протоколах засідання педагогічної ради православних богословських курсів Волинсько-Ровенської єпархії.

Перше засідання педагогічної ради відбулося 27 жовтня 1945 р., на якому серед інших розглядалися такі питання, як розподіл предметів між викладачами й організація вступних іспитів. Було прийнято рішення провести їх 29 жовтня, а 1 листопада 1945 р. розпочати навчання. Напередодні, 31 жовтня, у Хрестовоздвиженській церкві Луцька урочисто був відслужений молебень перед початком навчання, який очолив владика Миколай у співслужінні з викладачами в священничому сані. 4 вересня 1946 р. богословсько-пастирські курси було реорганізовано в середній духовно-навчальний заклад із чотирирічним терміном навчання, який став діяти під назвою Волинська православна духовна семінарія в Луцьку. Розмістилась вона при Свято-Троїцькому соборі в напівзруйнованому будинку колишньої польської школи.

Єпископ Миколай особисто збирав викладацьку корпорацію і саме на посаду ректора запросив відомого вже на той час протоієрея Миколая Тучемського – педагога й адміністратора з багатолітнім стажем, який у своїй особі поєднав педагогічний багаж дореволюційних духовних семінарій і академії, польської православної богословської школи міжвоєнного періоду, вільно володів польською, німецькою і французькою мовами. Ось як характеризував його уповноважений Ради у справах Православної Церкви по Волинській обл. М. Діденко у листі до уповноваженого РСРПЦ по Україні П. Ходченка від 30 жовтня 1945 р.: «Протоієрей Тучемський Миколай Михайлович – ректор. 1918 р. емі-

грував від Радянської влади у Польщу, де і знаходився весь час. Безсумнівний прихильник автокефальної польської православної церкви (мова йде про Українську Автокефальну Православну Церкву в Польщі, яку очолював митрополит Діонісій – М.П.), прихильник колишнього Варшавського митрополита Діонісія.

Допущений як спеціаліст. Практична робота визначить його поведінку щодо нашої держави і в залежності від цього буде вирішено питання про його перебування на постійній роботі ректором». Той же Діденко неодноразово стверджував, що Тучемський був завжди в приятельських взаєминах із колишнім єпископом Полікарпом (Сікорським). Підтверджують прихильність о. Миколая Тучемського до УАПЦ й інші джерела.

2 листопада 1948 р. єпископ Волинський і Ровенський Панкратій (Кашперук, 24.11.1890 – 13.07.1972) призначає о. Миколая тимчасово виконуючим обов'язки настоятеля Свято-Троїцького кафедрального собору Луцька, одночасно залишаючи на посаді ректора духовної семінарії. У зв'язку з поверненням Свято-Феодосіївської церкви Луцька статусу приписної до Троїцького собору, 10 листопада 1948 р. о. Гавриїла Коробчука було звільнено від обов'язків настоятеля цієї парафії, а призначено 13 листопада цього ж року о. Миколая Тучемського.

Згідно з указом владика Панкратія від 29 січня 1949 р. о. Миколая призначено настоятелем кафедрального собору і ним він був до 1953 р., а Свято-Феодосіївську церкву обслуговував до 1957-го.

Крім священничих обов'язків, о. Миколай Тучемський, як ректор і викладач Святого Письма Нового Завіту, велику увагу приділяв Волинській духовній семінарії, яка діяла в дуже складний історичний час. 18 квітня 1959 р. невідомі особи, від імені викладачів семінарії, написали голові учбового комітету при Синоді анонімну скаргу на ректора, що він нібито під час війни виголошував вітальну промову на честь рейхкомісара Еріха Коха. Хоча його вини не довели, але на початку вересня він змушений був подати заяву, щоб до 1 січня 1960 р. лікувати атеросклероз. Згідно

з постановою учбового комітету при Синоді Московської Патріархії від 9 грудня 1959 р., журнал № 10, протоієрея Миколая Тучемського по старості і хворобі звільнено з посади ректора Волинської духовної семінарії з призначенням йому на лікування персональної пенсії.

До останніх своїх днів о. Миколай цікавився церковними подіями і жив життям духовної семінарії. Бачачи гоніння рідної школи, він не раз говорив: «То не ученики, то мученики».

На початку 1950-х рр. в отця з найрідніших крім матушки Катерини (†1985 р.), з якою в них не було дітей, жила ще рідна сестра, Барцевська Надія Михайлівна (1909 р. н., заміжня за священником, який був у той час настоятелем собору в Чернівцях).

Щодо священничих нагород о. Миколай в автобіографіях від 14.07.1945 р. і 11.04.1951 р. писав так: «всі духовні нагороди я отримав від митрополита Діонісія, в підпорядкуванні якого знаходилась Виленська духовна семінарія, в підпорядкуванні якого знаходився духовно-учбову службу в такому хронологічному порядку: набедренник і скуфію – 1925 р., камілавку – 15.02.1926 р., наперсний хрест – до дня св. Пасхи 1926 р., сан протоієрея – 15.02.1927 р., палицю – до дня св. Пасхи 1928 р., хрест з оздобами – до дня св. Пасхи 1933 р., митру – 28.11.1938 р.». З нагоди десятиліття керівництва Волинською духовною семінарією в Луцьку і двадцятип'ятилітньої діяльності ректорства в духовних навчальних закладах 25 жовтня 1955 р. прот. Миколай Тучемський нагороджений Патріархом Московським і всієї Русі Олексієм (Сіманським, 27.10.1877–17.04.1970) другим хрестом з оздобами.

Останні роки о. Миколай прожив удома в с. Гориньград, важко хворіючи. Помер у неділю, 13 січня 1963 р., на 71 році життя. З благословення єпископа Волинського і Ровенського Мефодія (Мензак, 1914–1974) чин похорону на місцевому цвинтарі 16 січня очолив колишній співпрацівник покійного по Волинській семінарії ровенський благочинний прот. Григорій Коршун у співслужінні численого духовенства. Від Волинської духовної семінарії і всіх вихованців о. Миколая прощальне слово виголосив його учень, згодом співслужитель, ректор прот. Петро Влодек.

Протоієрей Микола ЦАП,
канцлер Волинської єпархії, викладач Волинської
православної богословської академії